

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2024-03-06
Stockholm

Mål nr
M 14503-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-11-18 i mål nr M 3172-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. S.A

2. A.E

Ombud för 1 och 2: Advokat M.N

Motpart

1. Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommun

2. F. Arvidssons Mekaniska AB

Ombud: Advokat M.M

SAKEN

Försiktighetsmått vid eldning på fastigheten A i Kävlinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av punkten 1 i mark- och miljödomstolens domslut undanröjer Mark- och miljööverdomstolen punkten 2 i Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommuns beslut

den 7 december 2021, § 96, dnr BMN 2021/137, och återförvisar målet till nämnden för fortsatt handläggning.

Dok.Id 2018117

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

S.A och **A.E** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, i första hand ska fastställa Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommuns beslut och i andra hand ska återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Till stöd för sin talan har de i allt väsentligt anfört detsamma som i de lägre instanserna samt även gett in vissa foton.

F. Arvidssons Mekaniska AB (bolaget) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och i allt väsentligt anfört detsamma som i de lägre instanserna. Till styrkande av att eldningen i pannan inte orsakar några beaktansvärda olägenheter för omgivningen har bolaget till Mark- och miljööverdomstolen gett in intyg från vissa närboende.

Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommun (nämnden) har förklarat sig inte ha något att tillägga utöver det som framgår av nämndens beslut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Alla som bedriver en verksamhet är skyldiga att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska bästa möjliga teknik användas vid yrkesmässig verksamhet. (Se 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken.) Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att dessa förpliktelser följs. Av 2 kap. 7 § miljöbalken följer att kraven på hänsyn gäller i den utsträckning som det inte kan anses orimligt att uppfylla dem.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter som meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Enligt praxis bör utgångspunkten vara att småskalig vedeldning, s.k. trivseldning, inom tätbebyggda områden endast får ske i

mycket begränsad utsträckning. Trivseldning har ofta förbjudits under perioden 1 maj–30 september och övrig tid begränsats till två tillfällen per vecka och högst fyra timmar per tillfälle. (Se bl.a. rättsfallen MÖD 2003:78 och MÖD 2004:63.) För att krav ska kunna ställas med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken måste dock en bedömning göras i varje enskilt fall.

Av utredningen framgår att den aktuella pannan används för att värma upp bostaden på fastigheten B och som komplement till uppvärmningen av bostaden på fastigheten A. Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det inte är fråga om trivseldning och att det inte är rimligt med så långtgående eldningsbegränsning som nämnden beslutat om. Frågan är dock om det försiktighetsmått som gäller för vedens fukthalt är tillräckligt för att begränsa de olägenheter som eldningen ger upphov till.

Avståndet mellan skorstenen på fastigheten A och S.As och A.Es bostad är cirka 22 meter. S.A och A.E har gjort gällande att de under lång tid besvärats av röklukt från vedpannan på A och att besvären inte endast är kopplade till uppstarten av pannan. Till stöd härför har de gett in en störningsdagbok. Att eldningen gett upphov till rökbildning i området stöds även av det foto- och filmmaterial som finns i målet samt de iakttagelser som nämnden gjort vid sitt platsbesök. Nämnden har antecknat att röklukt vid besöket noterats i S.As och A.Es bostad cirka 30 minuter efter påbörjad eldning.

Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att det är fråga om sådana olägenheter att det finns skäl att förelägga bolaget att vidta ytterligare försiktighetsmått, utöver vad som föreskrivits om vedens fukthalt, för att begränsa de olägenheter som vedeldningen ger upphov till. Vad bolaget anfört, bl.a. om att vissa andra närboende inte upplever några olägenheter från eldningen, förändrar inte den bedömningen.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det inte möjligt att med stöd av den befintliga utredningen bedöma vilka försiktighetsmått som kan bli aktuella och hur dessa

lämpligen bör utformas. I målet saknas tillräcklig information om möjliga och rimliga åtgärder som eldningsbegränsningar (t.ex. under den varma årstiden), kompletterande uppvärmningssätt och förbättrad teknik eller utformning vad gäller panna och rökgasavledning. Det finns därför skäl att återförvisa målet till nämnden för fortsatt handläggning i enlighet med vad som angetts ovan. Mark- och miljödomstolens domslut under punkten 1 ska alltså ändras och målet återförvisas till nämnden för fortsatt handläggning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Fredrik Ludwigs, tekniska rådet Kerstin Gustafsson, hovrättsrådet Katarina Welin, referent, och adjungerade ledamoten Erik Sjöstedt.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-11-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3172-22

PARTER

Klagande

F. Arvidssons Mekaniska AB

Ombud: Advokat M.M

Motpart

1. S.A

2. A.E

3. Kävlinge kommun, Bygg- och miljönämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsens i Skåne län beslut den 25 maj 2022 i ärende nr 505-49902-2021,
se bilaga 1

SAKEN

Försiktighetsmått vid eldning på fastigheten A, Kävlinge kommun.

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver punkten 2 i Bygg- och miljönämndens i Kävlinge kommun beslut från den 7 december 2021 (§ 96) om att iaktta försiktighetsmått vid eldning på fastigheten A i Kävlinge kommun.
2. Mark och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 656366

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Kävlinge kommun (nämnden) beslutade den 7 december 2021 att förelägga F. Arvidssons Mekaniska AB (bolaget) att iaktta försiktighetsmått vid eldning på fastigheten A enligt följande.

1. Endast torr ved får användas vid eldning i pannan. Med torr ved avses ved som har en fukthalt på 15-20 %,
2. Eldning får inte ske under perioden första maj till sista september. Under övriga delar av året begränsas eldning till två gånger i veckan och max fyra timmar per gång.

Bolaget överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som den 25 maj 2022 beslutade att avslå överklagandet.

Bolaget har nu överklagat beslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

F. Arvidssons Mekaniska AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver nämndens beslut. Till stöd för yrkandet har bolaget anfört i huvudsak följande.

Tidigare värmdes bostadshusen på fastigheten upp med en oljepanna. Av miljöskäl byttes den ut mot den aktuella pannan. Verksamhetsutövaren undersökte möjligheten att ansluta sig till en fjärrvärmeledning som går i närheten av fastigheten, men det var inte möjligt eftersom kommunen inte är ansluten till samarbetet.

Den aktuella pannan eldas med ved. Det är en fastbränslepanna med en verkningsgrad på ca 90 procent. Den är CE-märkt och uppfyller alla gällande miljökrav. Både EU och den svenska energimyndigheten anser att denna sorts värmepanna är bland det miljövänligaste som går att använda. Kommunen lämnade slutbesked för pannan den 22 oktober 2020.

Pannan eldas med trä och fyra minuter efter uppstart är pannan rökfri och fungerar som en gaspanna. Det fasta bränslet omvandlas till gas som antänds och värmer upp. Efter fyra minuter kommer det inte längre någon rök med märkbar lukt utan endast kondens. Pannan har mindre utsläpp än ett värmeljus. Pannan är mer miljövänlig än t.ex. pelletsbrännare.

Pannan är uppgraderad till klass 5 och har två ackumulatortankar om sammanlagt 6 000 liter. På den korta tid som eldning tillåts enligt det överklagade beslutet hinner bolaget inte fylla ackumulatortankarna. Det miljövänliga syftet med anläggningen går om intet och beslutet är ur miljösynpunkt kontraproduktivt.

Det uppkommer inga störningar för omgivningen. Om man märker röklukt i området kan den komma från många olika ställen, minst sannolikt är att den kommer från den aktuella pannan då det tar några få minuter när den startar upp innan den blir rökfri. Det stämmer inte att eldningen skulle utgöra någon beaktansvärd olägenhet för grannarna eller någon annan. Några minuters närmast obefintlig röklukt i samband med uppstarten av pannan är inte tillräckligt för att uppnå till en olägenhet i miljöbalkens mening. Det finns ingen robust utredning i målet som objektivt sätt visar på några olägenheter. Det lukttest kommunens tjänstemän har genomfört, gjordes inte på ett korrekt och rättssäkert sätt.

Nämnden har motsatt sig ändring av beslutet och hänvisat till vad de anfört i sitt beslut.

S.A och **A.E** har motsatt sig ändring av beslutet och till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande.

Under den period när pannan inte användes upplevde de inga problem med röklukt i deras hus. Det är felaktigt att pannan skulle vara utan märkbar lukt efter fyra minuters användning. De konstaterar det själva kontinuerligt när pannan används och kommunens två oberoende miljöinspektörer har rapporterat att de känt röklukt

30 minuter efter att pannan startas. Fastighetsägaren fördröjde kommunens besök ett par månader men lyckades trots lång förberedelsetid inte elda pannan luktfritt. Pannan ryker under flera timmar i samband med att den används. De har ingivit bilder och filmer till domstolen för att visa detta.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Efter genomgång av handlingarna i målet instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömning att det finns skäl att anta att den aktuella eldningen orsakar omgivningen viss olägenhet i form av röklukt. Det innebär att försiktighetsmått ska vidtas för att hindra att verksamheten medför olägenheten.

Det rätten har att ta ställning till är då om de krav som ställs i kommunens föreläggande kan anses rimliga att uppfylla. Vid bedömningen ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärderna jämfört med kostnaderna för åtgärderna.

Rätten konstaterar att fyra timmars eldning endast skulle räcka för att producera värme motsvarande omkring 300 kWh i veckan (2 x 4 timmar x 40 kW minus lägre effekt i samband med uppstart). Detta torde vara långt ifrån tillräckligt för den aktuella fastigheten och skulle därför i praktiken innebära ett förbud som omöjliggör bibehållandet av anläggningen som byggnadens huvudsakliga värmekälla.

Utsläppen är normalt sett betydligt större innan eldstaden har uppnått rätt förbränningstemperatur. Detta talar för att eldning i så stor utsträckning som möjligt bör ske i ett sammanhang, dvs. med så få så kallade uppstarter från en kall eldstad som möjligt, se mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2004:63. Bolaget har låtit utföra en emissionsmätning av vilken det framgår att utsläppen är långt under gällande gränsvärden.

Ovanstående innebär att omständigheterna i detta fall skiljer sig väsentligt i jämförelse med några av de domstolsavgöranden som Länsstyrelsen hänvisar till i sitt beslut. Skillnaderna består dels i fråga om behovet av eldning, dels i vilken mån egenkontroll kan visa att bästa möjliga teknik tillämpas.

Mot denna bakgrund, samt verksamhetsutövarens behov av uppvärmning, bedömer mark- och miljödomstolen att en så omfattande begränsning av tiden för eldning i pannan som länsstyrelsen beslutat i punkten 2 inte är rimlig. Eftersom nämnden inte har haft fog för föreläggandet i punkten 2 ska överklagandet bifallas i den delen.

Däremot bedömer domstolen att det är rimligt att försiktighetsmått ska vidtas avseende vedens fukthalt för att begränsa rökbildning. Överklagandet av punkten 1 avslås därmed.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD- 02)

Överklagande senast den 9 december 2022.

Annika Wahlfried Wikingsson

Andreas Hedrén

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Annika Wahlfried Wikingsson, ordförande, och tekniska rådet Andreas Hedrén. Föredragande har varit beredningsjuristen Johanna Kärrman.